

Pesta 4/16 noemvre.

Va esí dominec'a. | Redact. : strad'a iernei nr. 1.

Nr. 36.

Anulu IX, — 1873.

Pretiuu pe anu 10 fl., pentru Roman'a 2 galbeni.

Catra onorab. mei prenumeranti.

Dupa incetare de câte-va septemane, asta-di veniu a reapucá condeiuu de diuaristu.

Inca totu sub pressiunea cutropitória a doliului adencu, abié capabilu a scríe aceste pucine síre, n'asiu fi reintratu asié de iute in aren'a literaria, de cumva angagementulu meu fatia de publiculu prenumeratoriu nu m'ar silí a-mi sterge lacrimelu, — spre a-mi face detorf'a.

Rentorsu in acestu locu, primulu meu cventu este: multiamita!

Toti acei amici, cunoscuti si binevoitori ai mei si ai familiei mele, cari in aceste díle de trista memoria si-au adusu a minte de mine si au grabitu a usiorá ran'a mea cu balsamulu condolintiei, primésca o stringere de mana recunoscatória!

Parasitu pentru totu-de-una de fiinti'a, pe care atátu de multu o iubiám, si care atátu de multu me iubiá, cuvintele loru de condolintia mi-au inspiratu curagiu si mangaiare pe calea vietii mele.

Inca odata: multiamita!

Implinita acésta detorf'a, trebue sè ceru scusele mele onorab. mei prenumeranti pentru intrerumperea publicatiuni acestei foie.

Am immormentatu, iubitii mei, pe mam'a mea... Am fostu incapabilu in aceste díle a tiené condeiuu in mana; ér a me supliní prin altulu, nu-mi permite budgetulu redactionalu.

Am gelitu si gelescu pe mam'a mea... Dar ea n'a fostu numai a mea, ea a fostu si a „Familiei“ — mama. Da, cà-ci nu publiculu nostru purure nepasatoriu de tóte intreprinderile natiunale, ci scump'a si neuitat'a mea mama si intristatulu meu parinte, au conservatu esistinti'a acestei foie.

A gelitu-o dar si „Familia“... O gelescu si acuma, si o va gelfí totu-de-una, pana candu cumplit'a indolintia a publiculu romanescu va stinge in fine si viéti'a ei.

Pana atunce inse eu nu voiu incetá d'a contribuí putínu câte putínu la realisarea aspiratiuniloru cu cari fondasem acésta fóia, aspiratiuni cari tindu la desvoltarea gustulu de cetitu, care e isvorulu culturei popóreloru.

„Familia“ va esí — ca pan'acuma — in tóte duminecile; ér pentru nrii din septemanele trecute voiu nisuf a desdauná pe onorab. mei prenumeranti in vfitoriu!

Iosifu Vulcanu.

Umbr'a lui Traianu.

Intr'o vale verde cu flori semenata,
O virgina mandra plangea intristata...

Ah! tortura cruda vócea-i inecá,
Si printre suspine — amaru se geluiá;

Din ochii-i albastri lacrimi-peraie
Curgeau; — si din sinu-i dorerea vapaie.

Inse deodata o lumina mare
Ca din ceriu descinde, — feciór'a tresare...

Cà-ci unu falnicu geniu inainte-i stá
Cu cautarea dulce, si-i vorbì asiá :

„Scumpa copilitia ce plangi intristata?
Ai perdutu mosi'a de mine lasata?!

Laurii cu care fruntea ti-ai incinsu,
Candu de min' condusa Dacii ai invinsu!

Nu mai esti regin'a mandra de odata?
Candu teamea de tine lumea infricata!

Scóla! fà-te démna d'alu teu nobilu nume,
Fà sè te admire ér intrég'a lume!...

Oh! si-atunci ferice in mormentu voiu fi,
Candu tu ca regina mandra vei domni.

Ah! dar unde este? — Elu a disparutu!
E realitate? séu unu visu placutu?!

* * *

Copiliti'a mandra-i gintea de romanu,
Ér geniulu falnicu — umbr'a lui Traianu.

Anastasia Leonescu.

P a d u r é n ' a .

— *Novela originala.* —

(Urmare.)

Mihaiu nu audì nici pasii, nici risetulu si nici cuvintele inimicei sale, cà-ci se luptá cu furia in contra inaltîmei stanciloru, inse fara succesu, cà-ci éra fu silitu a descinde in vale. Erá deja sè se repediésca pe vale si josu spre a esî inaintea inamicului, si ori cine ar fi acél'a spre a-lu demicá, farimá si nimicf. Inse in momentulu acél'a audì versulu dulce in sonoru alu Ancutiei, care se scolase in picioré: Mihaiu nu te duce, vino!

Elu se repedi catra dins'a strigându: „Oh! ceriule multiamescu-ti.“ O apucà in bracia si o sarutà de multe ori cu infocare. — Atunci observà perîulu de sange ce curgea din man'a ei drepta si se infiorà. Dar Ancuti'a dîmbindu cu dulcétia, dîse: „Nu-i nimica, scumpulu meu; m'a ranitu pucinu aici“, — si aretà la man'a

ei drépta din josu de umeru. Mai mare mi-a fostu spaim'a decâtu dorerea.

Mihaiu desfacù cu degraba manec'a vestimentului amantei sale. Plumbulu trecuse prin carnea manei pe langa osu, lasandu dóue isvóre de sange dupa sine unulu la intrarea, si celalaltu la esîrea sa.

Mihaiu legà cu nafram'a de la grumadi cele dóue rane, ca sè nu curga sangele. Ancuti'a incepù a tremurá si dicându-i cà-i caldu, éra cadiù fara miscare.

— Ancutia! Ancutia! — se audî atunci versulu betranului dintre stanci. Unde esti? Nici unu respunsu. Ancutia, sufletulu meu, ce ti-s'a intemplatu?

Atunci se ivi de dupa stanci o figura, gârbovita mai multu de necasuri, decâtu de betranetie. Erá tatalu Ancutiei. Elu inaintá cu pasi mari si carabin'a in mana pana langa Mihaiu. Acest'a stá liniscitu si mutu privindu la corpulu amantei sale, si lasandu din candu in candu câte unu suspinu inecatu in lacrimi.

Betranulu statù facia cu Mihaiu mesurandu-lu cu privirea. Acest'a se uitá la betranulu cu desperatiune. Betranulu fara de a-si luá ochii de la Mihaiu intinse carabin'a catra ffi'a sa aretandu-o estu-modu lui Mihaiu si dicându-i intru unu tonu nu pré amicabile: „Ie-o si mi-urmédia!“

Mihaiu se supuse ca unu copilu micu. Se aplecà la amant'a sa si cu o precautiune mare o luà in bracia si incepù a o incarcá de sarutari desperate. Betranulu inaintá catra loculu de unde se ivise. Elu mergea fara de a pronunciá unu singuru cuventu. De siguru plangea cu amaru. Mihaiu mergea dupa betranulu asemenea tacându.

Facura câte-va cotituri pe langa nisce stanci mari si periculóse si ajunsera la o afundîme, care semená cu o fontana gigantica, si care judecandu de peintunecimea ce domniá in ea, se vedea a fi fórte adanca. Dintr'unu parete a acestei fontani se vedea o radia de lumina care o facea si mai infioratoria.

Mihaiu vediendu prepasti'a acést'a si nici unu locu pe unde ar fi fostu cu potintia descinderea; si vediendu pe betranulu cà totu-si pasiesce cu siguritate catra acea prapastia, se cutremurà si statù pe locu.

— Vino, vino, — dîse betranulu intr'unu tonu tristu si ironicu, déca o-ai iubitu cu adeveratu, nu trebue sè te sparfi de calea pe care merge tatalu cu ffi'a sa, pe care o-ai omoritu!

Mihaiu, ofensatu de aceste cuvinte, se repedi dreptu spre prapastia. Unu minutu, si

Mihaiu ar fi zăcutu mortu, cu amant'a sa cu totu, pe fundulu prapastiei, pe care lu-formau nisce stance ascuțite. Dar betranulu, cugetai că prin minune si-redobendi puterea, că-ci intinse cu iutime man'a inaintea lui Mihaiu, si acel'a se lovì de ea ca de o stanca si statù pe locu.

— Stai, nefericitele! — dîse elu, — că trebue sè mai vedu odata faci'a fetei mele, si apoi, — continuà elu intr'unu tonu liniscitu si tristu, — ve potemu immormentá aici, aretà spre prapastia, pe amendoi déca voiesci.

— Voiescu! — dîse Mihaiu cu resolutiune.

— E bine! ti-multiamescu, — dîse betranulu, si aplecandu-se la o tufa de spinu, ce eră crescuta din paretele fontanei, o trase intr'olature, si indata se ivira vre-o trei séu patru bucăti de stanca, in sîru un'a dupa alt'a in josu, formandu estu-modu unu sîru de trepte.

Betranulu pasì pe cea d'antâiu si a dóua; Mihaiu lu-urmà cu sigurantia.

Trecura estu-modu patru trepte si facura o diumetate de întórcere, ca si cum aru fi voitu sè intre prin paretele fontanei in pamentu.

Atunci betranulu puse man'a pe o stanca, care se vedea a fi totu asié de delasata ca si celelalte cari formau paretii fantanei, inse care, indata ce fu impinsa de betranulu, se întórse fara celu mai micu sgomotu pe tîtfnele sale si se ivì unu altu sîru de trepte formatu din stance.

Éra-si descinsera vre-o siese trepte, si se aflara intr'olintunecime, unde dóra, de candu a facutu Ddieu ceriulu si pamentulu n'a strabatutu radia de sóre.

Aici betranulu éra deschise o usia totu asemenea celei d'antâiu, si Mihaiu se aflá intr'olchilfa bine incaldita si bine luminata.

Acésta locuintia nu semená a pescere nici a locuint'a unui omu saracu, care vietuesce retrasu din lume, ci mai alesu a locuint'a unui boeru séu bocotanu mare din satu.

Tóte erau acolo in abundantia, câte se recereau spre provederea a dóue persóne. Tóte sè vedeau, că vinu din unu isvoru nesecaveru, care in tóta diu'a séu póte in tóta nóptea si-impliniá datorinti'a cu acuratétia.

Dóue paturi de muschiu erau in chilfa, inse provediute cu nisce vestminte de patu albe ca néu'a si facute cu multa ingrigire si isettime.

Pe unulu de aceste facù betranulu semnu, indata dupa intrare, sè puna Mihaiu pe amant'a sa. Acest'a se supuse. Betranulu se apropiá

de patu si privindu la fíi'a sa, dede cursu liberu lacrimeloru sale, vediendu-o, că nu dà nici unu semnu de viétia. I desfacù apoi legatur'a de la mana si vediendu cele dóue rane, cari inca nu incetaseru de a curge, se infiorà, si intorcându-se catra Mihaiu, care siedea pe unu scaunu cioplitu din stanca, cu faci'a lasata pe mani, si plangea, i dîse intr'unu tonu ce nu se póte descrie, că-ci totu ce póte simtì unu parinte nobilu la pierderea unicei sale fíie, totu erá esprimatu intru acelu tonu: „Ce ai facutu, nefericitele?!“ — si aretà cu man'a spre fíia sa.

Mihaiu, ca desceptatu dintr'unu visugreu, sari dreptu in picioare, inse fara a privì la betranulu, se repedì dreptu catra patu strigëndu intr'unu tonu sfasiatoriu: „O-am omoritu, pentru că o-amu iubitu pré multu!“ si incepù a o sarutá cu convulsiune.

Ancuti'a facù o miscare, si deschise ochii si cerù apa. Cei doi nefericiti scósera unu strigatu de bucuría.

— Ea n'a moritu! — dîse betranulu.

— Ea traiesce! — repetà Mihaiu. — Oh! Dómne, multiamescu-ti! Oh! Domnedieule, bunu esti!...

Mihaiu tóta nóptea si tóta diu'a, ba si o parte mare din nóptea urmatória o-a petrecutu in pescere.

Cele dóue umbre, adeca Luca si Maria, că-ci ei au fostu — precum vediuramu — se luara pe culme in josu catra satu, laudandu-se Maria, că a impuscatu pe „Padurén'a.“

In diu'a urmatória intregu satulu M. erá plinu de scirea infioratória, că Mihaiu alu lui Stefanu intru adeveru ambla la Padurén'a. In tóte casele si in tóte coltiurile de strade numai si numai despre Mihaiu se vorbiá.

Unii dintre barbati, mai alesu feciorii nu voiau a crede, si rideau de Padurén'a. Éra altii i dogeniau pe acestia, dicëndu că nu-i lucrulu de risu, de óra-ce Mihaiu, de si erá aprópe sórele de média-di, — nu sosise inca la parintii sei.

Femeile mai alesu cele betrane se intreceau un'a pe alt'a in enararea multoru lucruri fabulóse, audíte inca din tineretie despre Padurén'a.

Cele mai tinere, mai alesu fetele fecióre ingalbiniau la audiulu numelui de „Padurén'a“, si si-faceau cruce aducëndu-si a minte, că aceea mananca animele fecioriloru celoru mai frumosi.

Parintii lui Mihaiu observara inca in septemanile precedente, că Mihaiu nu manea a casa, ci numai de catra deminétia si-ocupa pa-

tulu, si-lu si intrebara in acesta privintia. Dar elu li respunse, cà a trecutú deja preste anii aceia, in cari cine-va trebue sè fia totu sub grigia si padia parintiésca, si cà si dinsulu si-are caràrile sale ca-si alti feciori. Parintii lui se liniscira, dîcèndu, cà dreptu are, si cà asié a fostu aceea din mosi din stramosi ca feciorii sè amble sér'a la fete.

Ei audîsera afirmandu-se de catra mai multi, cà Mihaiu ambla la Padurén'a. Mam'a lui Mihaiu erá si aplecata a crede asié ceva, vediendu-si pe fiulu seu totu ingrigiatu si tristú.

Dar Stefanu, tatalu lui Mihaiu nu vrea a crede nici decum. De câte ori se apropiá mam'a lui Mihaiu de barbatulu seu, aretandu-si nelinisceca si enarandu-i cele ce le audise ea prin satu; totu-de-una capetá dogéna de la acest'a.

— Taci, femeia! — dîcea elu, — si nu crede tóte mintiunile babeloru. Babele nu au altu lucru, decátu sè spuna povesti despre smei, si sè scornésca mintiuni despre fete si feciori. Umblatu-am eu destulu nóptea prin codri si prin stani si bolovani, ca unu dracu, si nu am mai vediutu nici o Paduréna. Cine scie unde? si la ce féta frumósa ambla Mihaiu? de altumintrea, acésta nu se tiene nici de grigi'a babeloru din satu, nici de a ta, ci se tiene de elu.

Astu-felu stau lucrurile familiare la cas'a lui Stefanu, pana in deminéti'a dilei in care Mihaiu nu se mai rentórsa. Cu câtu suiá sórele mai susu pe orisonu, si cu câtu inaintá mai tare diu'a, cu atát'a crescea mai multu si nelinisceca parintiloru lui. Satenii veniau in continuu si intrebau de Mihaiu, si toti erau de convingerea, cà pe elu l'a intimpinatu ceva nefericire. Ba altii si-si esprimau convingerea, cà de siguru l'a omoritu Padurén'a.

Mam'a lui Mihaiu incepù a plange, si vediendu, cà trece de a media-di si Mihaiu totu nu mai vine, incepù a se vaietá frangèndu-si manile cu desperare.

— Vedi barbate, — eschiamà ea, — numai tu mi-ai mancatu prunculu. Am vrutu sè mergu la vragitóre, am vrutu sè adunu babele sè facu ruga. am vrutu sè dau slugibe; nu m'ai lasatu cu mintea ta cea mare! Acuma lu-vedi, cà nu mai vine, si totu-si nu te elatesci nici intr'o lature.

— Dar unde, incatrau sè me ducu? — intrebà acest'a, — spune-mi dara déca scfi!

— In valea Padurenei! — respunse biét'a femeia necesîndu-se.

— Ba in valea dracului! — respunse elu intr'unu tonu iritatu. Voiu amblá io dupa mintea vóstra cea babesca si nebuna! Dar scfi tu de buna séma, cà elu e in valea Padurenei? Nu póte fi la frate meu in R.? Nu-ti aduci aminte, cà si acuma-i anulu inca a siediutu pe acolo vre-o trei dile, amblandu a petî pe cele sate? Eu nu me ducu nici unu pasiu, pana ce nu voiu scfi, cà incatrau sè me ducu!

Cu tóte cà dîse elu aceste, totu-si erá fórté necesítu. Cà si-aducea a minte, nu de Padurén'a, ci de alte nenorociri, ce potu loví pe omu in viétia.

Trecù diu'a si Mihaiu totu nu mai sosi.

Candu innoptà, in cas'a gornicului celui schiopu se consulta siese feciori dintre cei mai frumosi si mai tari ai satului M. Maria, nepót'a gornicului inca erá acolo.

— Da, — dîse ea, — mergeti, si strabateti tóte stancile si-lu cautati, si trebue sè-lu aflati. Unchiulu meu Luca, ve va aretá calea. Apoi ar fi si rusîne pentru voi, nisce voinici atátu de tiapeni, si sè lasati pe Mihaiu sè-lu omóra Padurén'a!

— Veniti! — dîse unulu, — bade Luca! gata esti?

— Gata! — respunse acest'a, si estira toti, la numeru siepte si bine armati, si o luara in susu catra padurea cea mare. Luca i conduse pe culme pana la locul de unde vediuse elu in nóptea precedinta pe Mihaiu cu Padurén'a.

Ei pandira tóta nóptea si nu vediura nimic. De catra deminéti'a se sfatuira:

— Acuma trebue sè iesa Padurén'a, dar sè ne facemu mai aprópe de vale, sè suimu pe stanc'a acésta, cà de aci o vomu poté impuscá mai bine!

Erá o stanca, care stá multu mai in afara spre afundime decátu celalalte. Erá lata de a supra, inse de desuptu erá covetata. Se vedea, cà stancile, cari o-au sustienutu pana acolea, se ruinasera in prapastia in decursulu timpuriloru. Si asié ea stá numai cu o dunga intarita in tiermure, inse in partea cea mai inalta a tiermurelui giganticu formatu din stanci infiorátorie de mari.

In momentulu candu pasira cei siepte pe stanca, se facù unu spectaculu ce nu se póte descrie. Stanc'a se rupse, si se rostogoli ca tresnetulu catra prapastia, macinandu, in caletór'a sa grozava, corpurile a siese dintre nefericitii superstitiosi si unghendu cu sangele loru celalalte stanci.

Unulu scapà ca prin minune, inse numai spre mai mare nefericire a lui.

Stanc'a amintita, in momentulu candu se rostogoli din locu, lovì o alta stanca lata si neteda de ambe partile, si aruncà pe nefericitulu pe acésta stanca. Elu cadiù pe spate, fara de a se lovì reu. Stanc'a acést'a nu se potù rostogolì, ci se turisià luandu directiunea pe drumulu facutu de cea d'antâiu. Cu câtu inaintà mai tare stanc'a, cu atât'a lunecà mai in josu si nefericitulu catra capetulu ce mergea inainte alu stancei, pana ce in urma, ambele picióre i erau lasate in josu pe langa acestu capetu.

In momentulu acest'a, stanc'a cu nefericitulu se lovì de cea d'antâiu, care ajungându in fundulu periului se oprise, si i franse ósele de la picióre. Elu remase dara in viétia, inse numai ca sè suferè mai crancene doreri si apoi sè-si respire sufletulu.

Elu incepù a strigá grozavu, inse nu venì nimene. Nimene nu-lu audià, nimene nu-lu vedeà, numai sórele, care inaintà liniscitu pe orisonu si-lasà cu blandetie radiele sale a supra suferintieloru grele ale nefericitului morindu. Mai strigà si se vaietà sfasîtoriu, strapunsu de doreri pana la anima.

Atunci audi nisce pasi usiori apropiandu-se. Privì intr'acolo, si vediù o féta tinera, de si galbena ca cér'a, dar totu-si mai frumósa decâtu tóte, — câte le vediuse elu pana atunci.

Erá Ancuti'a.

Fét'a inaintà din ce in ce mai repede pana la elu.

Ajungându acolo, statù spariata, si privì mai antâiu la piciórele frante ale nefericitului, apoi la stanc'a, care de tóte pàrtile erá sangiósa, si se infiorà.

— Ce ai patitu? — intrebà ea intr'unu tonu ce nu se póte descrie, si incepù a plange.

— Ne-a omoritu stancile, — respunse acest'a, mirandu-se de portarea fetei tinere si uitandu-si pe unu momentu de dorerile sale. Privesce in susu si vedi! — continuà elu aretandu catra tiermurele periculosu.

Tiner'a féta privì intr'acolo si vediù sange evaporandu si bucàti de ómeni lipite de stance, si scóse unu tîpetu de infiorare.

— Dar Mihaiu intre voi a fostu? — strigà ea ca scósa din minti catra tinerulu nefericitu.

Acest'a privì la ea cu mirare crescanda si díse:

— Ba! Dar scfi tu unde-i Mihaiu? vediutu-l'ai?

— Oh! Dómne, multiumescu-ti! — eschia-mà tiner'a féta, inaltiandu-si ochii spre ceriu si nerespundiendu la intrebàrile tinerului.

— Vediutu-l'ai? — repetà acest'a, — cà-ci noi dupa elu amu venitu.

— Dar n'a sositu a casa? — intrebà tiner'a féta ingalbenindu si mai tare.

(Finescva amá.)

Vasiliiu Criste.

Rosa esti tu.

Rosa esti tu, copilitia,
Crinu, ca néu'a albu, frumosu;
Dar ce va fi din floritia,
Iérn'a la unu ventu gerosu?...

Ce va fi ea, déca ghiati'a,
Brum'a o va oparí?
Spune-ti-voiu eu: Ca si cétia'a
Candu e sóre, va perí.

Inse, juna 'ncantatória!
Tu ca sè nu vescu diesci
Ca si-o rosa in floritória,
Trebue ca sè iubesci...

Déca-odata, fetisióra!
De amoru va flacará
Tiner'a ta animióra:
Gerulu nu o va stricá!...

S. Sincai.

Caletorí'a lui Kanitz prin Balcanu, in vér'a an. 1871.

— Estrasu. —

Decandu proiectulu càliloru ferate ottomane a deschisu actionariloru din Brussel'a, Vien'a, Berolinu si Parisu in Romelia turcésca una alta California, nu mai are locu dîcal'a: „colo in Turci'a unde dau popórele unele pe altele.“

Nu numai politiculu, speculantulu, economulu natiunalu, ci si alte multe societàti si reuniuni simtiescu acum ardiend'a necesitate, de a-si câscigá conoscièntie esacte despre

relatiunile pucinu cunoscute ale statului vecinu turcescu.

Editorii de mape si carti, a caroru obiectu este Turci'a, mai bine aru poté constată acést'a.

Nici odata nu s'au cautatu asié tare mape despre Turci'a européna, ca in anii cesti trecuti. Mapp'a Turciei a lui Kiepert din an. 1853 s'a cumperatu cu pretiu mare pe la anticuari si o nóua editiune a ei de mai multe ori anuciata se ascépta cu dorulu celu mai mare de politici, inginieri, geografi si alti.

Acum vre-o câte-va septemane a aparutu opulu professorelui Kiepert, care pana acum cu totu dreptulu se poté numí, celu mai bunu dintre tóte de pe campulu sciintiei cartografo-topografice, este cea mai esacta mappa a Turciei; si totu-si si pe acést'a carta se afla destule locuri desierte.

Chiar si professorulu Kiepert observa, cà mapp'a acést'a edata de elu are inca multa lipsa de indreptare, cà Bulgari'a apuséna cu Balcanulu forméza partea cea mai necunoscuta a imperiului ottomanu.

Acest'a e adeveru, pentru cà pe basea rezultatelu caletorielu mele ultime (1870 si 1871) prin terra incognita acést'a, va capeté apusulu intregu a Tuna-Vilajetiu-lui si caten'a sa de munti o facia de totu nóua.

Pe mapp'a lui Kiepert si Scheda chiar si pe langa Dunare sunt locurile cele mai multe reu insemnate; ma multe nici nu esista, asié d. e. la fluvielu Lomu si Ogustu; orasielu: Isnebolu, Prisnicu, Milcovatiu, Visedrina si celealalte pucine locuri insemnate pe mappa, nu zacu la puntele cele adeverate.

A insemná aici smintele oro- si hidrografice nu concede spatiulu unui diariu. Caletorii dinaintea mea au impartesítu pucinu materialu pentru consciinti'a mai buna a Bulgariei apusene. Ei au fostu cu pré pucina atentiune pentru acésta parte a Emului, nu se pré determinau a caletorí pe cai pe drumurile si caràrile rele si neamblate ale Balcanului, ci se indestuliau a-lu desemná din departare pe mappa, pe langa tóta complicitatea sa.

In caletoriele mele ultime eu insu-mi am caletoritu crucisiu si curmezisiu prin 12 angustimi diferite, partea apuséna a Balcanului. Pasurile sunt aceste: Euprenu-Pirotu, Berilovca-Sarcóci, Pirotu-Ciprovia, Vercovica-Sarcóci, Sofia-Braca, Urhanie-Sofia, Etropolu-Slatica, Rahmanli-Teteven, Trojanu-Caloferu, Cipca-Cazanlicu si Maglis-Travna si am cercetatu pentru prima data renumitulu Isker-Defilée.

Mapp'a mea, cu care me ocupu acum, cuprinde terenulu dintre Rusciucu, Trnovo, Travna, Cazanlicu, Slatica, Sofia, Nisu, dimpreuna cu sudulu Serbiei, pana la Dunare si va aretá pe langa una nomenclatura aprópe perfecta a locurilor si tóte linielu drumuriloru principale.

Balcanulu, care pe mapele nóstre apare de totu sterilu, e crucisiatu de vâi numeróse si abundante in isvóre si locuitu chiar si in inaltími considerabile de o poporatiune mai eschisivu crestina-bulgara.

La acésta ca prin traditiune s'a transplantatu o industria nu neinsemnata de casa. Sunt locuri, cari prin lucràrile loru escelinte de posamentu, panura si tapete, de juvele metalice si silograficie, si-au castigatu unu nume bunu latitu pana departe in orientu. O mica espositiune de probe despre industri'a acest'a a Balcanului, ce am de cugetu a o face in c. r. museu de arte si industria, de securu va pledá pentru capabilitatea Bulgariloru spre cultura. I ulgarulu din siesu este unu agricultorulu, pomologu si cultivatoriu eminentu de vite; éra celu din munte atesta unu talentu strordinariu pentru artile tehnice.

Bulgarulu este inteligintu, activu si inventiosu, pe langa tóte cà lipsesce ori si ce institutu de invetiamentu séu ori ce alta instructiune din partea statului.

Intocmai precum zacu basele spirituale ale ómeniloru din Balcanu, tocmai asié zacu acolo si o multime de tesauere pretióse naturale, dintre cari carbunii de pétra, ce se afla in lespedi grandiosi, cu timpu voru jocá o rola insemnata.

Càlile ferate proiectate voru avé aici o misiune mare si importanta. Natur'a, prin care m'am miscatu patru luni cu mic'a mea caravana de calareti, este o intacta, ma, asiu díce, paradisica; o sceneria atragatória, grandiósa, care adese-ori m'a indemnatu sè ieu stilulu in mana, ca sè depingu panoramele aceste estinse ale muntiloru, pline de formatiuni geognostice interesante.

Inca unu altu momentu ponderosu innaltia variele si schimbatóriele farnece naturale ale acestoru regiuni.

Adeca numerósele remasítie ale asiediaminteloru antice, ale cetatiloru greco-romane, casteleloru, palatelor, ale arcuriloru de triumfuri si ale apeductelor s. a., cari au ocupatu si decoratu candu-va regiunile aceste.

Ruinele grandióse ale Nicopoliului vechiu (*νικάω*, invingu si *πολις*, orasiu — loculu, ora-

siulu invingerei) cu deosebire intindu archeologului unu campu largu de scrutare.

Sapendu acolo pe forulu de candu-va, am aflatu o inscriptiune din timpulu lui Caracalla, care in contra toturoru indoieleloru de pana acum atesta chiar, cà pe timpulu Romaniloru numai unu Nicopoliu a esistatu, si adeca numai acel'a, ce se afla la malulu stangu alu Rusicei, la satulu de asta-di Nicupu.

Inscriptiunea acést'a insemnata dimpreuna cu alte 30 petri aflate de mine cu inscriptiuni grecesci si romane se voru publicá in opulu celu mare de inscriptiuni si din Mesi'a a professorelui Momsen in Berlin.

Pe langa remasitiile imperatíei romane apuse si a imperiului bulgaro-romanescu am aflatu si insemnatu sute din tumulele cele preistorice pe mape, a caroru origine, latíre si cuprinsu ocupa asié tare cercurile etnologiloru.

Se pare, cà pe pamentulu acest'a, ce zace in drumulu migràriloru popóreloru, au locuitu diferite ginti de ómeni, tocmai precum vedemu asta-di, cà caleidoscopulu mandru de ginti alu peninsulei ilirice, ne intinde unu aspectu dintre cele mai surprindietórie etnografice.

Siesurile de sub Balcanu, cari parte se pléca catra Dunare, parte catra Marié'a. au primitu in sinulu loru, pe langa mostenii Bulgari. Romani si Greci, inca Turci, Tatari, Cerchesi, Cigani si Judani spanioli.

Mapp'a mea etnografica a Bulgariei apusene in detaiulu va aretá o mestecatura interesanta de popóre, pe politiciii slavofili inse de abiá i va imbucurá.

Greutatea cea mai mare pentru unu scrutatoriu in Turci'a este adunarea dateloru statistice esacte si autentice.

Déca asiu publicá esperintiele-mi facute in biroulu guvernului turcescu, acele aru aruncá o lumina drastica a supra bunei credintie a manualeloru nóstre statistice si geografice, cari voru a insemná numerulu nationalitátiloru singuratece ale Turciei cu cea mai mare acuratetie.

Poporatiunea rurala preste totu este falsu numerata, ceea a orasieloru d. e. a Sofiei, pré esagerata.

Dorinti'a mea adese-ori exprimata, ca Turci'a, dupa esemplulu altoru statu europene, se statorésca inea o statistica esacta despre poporatiunea, importulu si esportulu ei s. a., se pare a remané inca multu timpu numai o dorintia pia.

Ionu Valeriu Barcianu.

Doine si hore poporale.

— Din Solnoculu interioru in Transilvania. —

Rusmalinu verde 'n ferésta,
Cum suspina cea nevésta;
Nu suspina cà-i de vina,
Ci suspina cà-i straina.
Porumbiti'a mea nevésta,
Nu gelf in cea ferésta;
Esi afara sub stresina,
Si-mi spune cine-i de vina?
— Badea s'a dusu de catana,
Si-a muritu capetandu rana,
Si-acuma stau intristata,
N'am pe nime: mama, tata.

*

Duce-m'asiu cu lelea 'n lume,
Me temu cà mi-oru pune nume:
Mie grâu si ei taciune.
Duce-m'asiu cu mandr'a 'n tiéra,
Me temu cà mi-oru pune éra:
Mie grâu si ei secura.

*

Dragostea de unгурóia,
Ca si carnea cea de óia:
De o puni la focu sè férba,
Din vediutu se 'mputinéza;
Ér dragostea de romana,
Ca si mierea de albina:
De si iei lingur'a plina,
Ti-pare cà e putina.

*

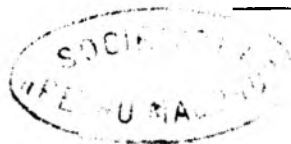
De-aice pana la mandr'a,
Scurta mi-a parutu calea;
Dar de la mandr'a 'napoi
Plina-i calea de nevoi, —
Este-o lume pustfita,
Cu multu doru inveluita.

*

Cine n'are doru pe vale,
Nu sci lun'a candu resare,
Nici nóptea câtu-i de mare!
Cine n'are doru pe lunca,
Nu sci lun'a candu se culca,
Nici nóptea câtu-i de lunga!

Culese de

Petru Muresianu.

S A E O N U ?

Societatea academica romana.

Siedinti'a de inchidere.

La 30 augustu, societatea academica a tienutu o siedintia publica, in asistinti'a unui publicu fórte putínu numerosu, de si subiectele tratate au fostu de cea mai mare importantia.

Siedinti'a s'a deschisu cu comunicatiunea si lectur'a testamentului generarelui Nasturelu Herescu. Acestu bravu octogenaru, inca din anulu 1854, lasase prin testamentu averea sa bisericeii Stei Vineri din Bucuresci, care este fundata si dotata de stramosii sei, cu scopu de binefaceri, pe cari nu le specificase. La anulu 1864, printr'unu codicilu, determiná ca din dísele venituri sè se instituie unu premiu anualu literariu de una mie galbeni; dar, voindu sè garanteze mai bine acèsta fundatiune, si neaflandu in tíera unu corpu ale caruia indetoriri speciale sè fia cultur'a sciintifica si literara, avù recursu la crearea unei comisiuni compusa de represintanti ai diverselor corpurí ale statului. Dar acèsta intocmire nu-lu potea satisface, temendu-se de dificultàtile ce se voru ivi pe totu anulu la intrunierea acelei comisiuni pré complicata.

De la crearea societàtii academice romane, generarulu Nasturelu puse ochii pe dins'a, dar asceptá s'o védia intemeiata si lucrandu in modu regulatu.

In anulu acest'a se decise a modificá dispositiunile codicelului seu din 1864, sporindu donatiunile sale in favóre culturai intelectuale a natiunii si regulandu intrebuintiarea fonduriloru in modulu urmatoriu:

Averea sa, compusa din dóue mosii (Nasturelulu in Teleormanu si Satulu nou in Ilfovu) le lasa dupa mórtea sa bisericeii Stei Vineri, cu indetorire ca jumetate din acele venituri s'o intrebuintieze la intocmirea sistematica a unui asilu pentru betrani infirmi, éra cealalta jumetate s'o dea pe totu anulu societàtii academice romane, care va avé a o administrá sub titlulu specialu de: „*Fondulu Nasturelu.*“

Totu-d'odata testamentulu generosului donatoru infintieza dóue serii de premii anuale: 1) unulu séu mai multe (dupa sporirea fondului) de câte 5000 lei noi minimum, pe totu anulu, pentru cea mai buna lucrare ce se va presintá, tratandu unu subiectu de istoria si filosofia, limbistica, sciintie esacte séu belearti, cari se voru fi pusu la concursu de societatea academica; 2) unulu de 4000 lei noi minimum, in trei ani d'a réndulu, pentru cea mai buna carte publicata in cursulu anului; ér in anulu alu patrulea, acestu premiu va fi de 12,000 lei noi, si va recompensá cartea cea mai buna romana, care se va fi publicatu in cursulu celoru patru ani precedinti.

Testamentarulu prescrie c'acestu premiu doresce mai cu séma sè se acorde unoru opere de inalta literatura romana.

Astu-felu recompensele prevediute in testamentulu generarului Nasturelu Herescu, pe d'o parte dau societàtii academice romane mijlóce d'a dirige studiele in modulu ce va sócoti mai potrivitu cu trebuintiele nóstre, ér pe d'alta ele urmarescu si resplatescu progresele ce barbatii de sciintie si de litere ai Romaniei,

aru face din propri'a loru initiativa si fara de prealabilele stimulentu alu societàtii academice.

Osebitu de acestu premiu, testamentulu mai prescrie ca escedintele venituriloru sè se intrebuintieze pentru publicatiuni, misiuni si insarcinari sciintifice si literarie, pentru acisitiuni de carti si documinte, si ori-ce alte trebuintie relative la scopulu si misiunea societàtii academice romane.

Dupa lectur'a acestui actu, dlu G. Sionu, unulu din membrii æctivi ai societàtii, cerèndu cuventulu, rosti urmatóri'a locutiune:

„Nu este anima de omu, si cu atátu mai putínu de Romanu, care sè nu se emotioneze in faci'a unui actu atátu de frumosu, atátu de maretiu, atátu de patrioticu. Venerabilulu nostru donatoru, nobilulu generaru Nasturelu Herescu, descendintele unei familie patriciane, care numera in istori'a patriei romane mai multe generatiuni, ce s'au distinsu prin devotamentulu patrioticu si prin fapte pietóse, asta-di vine a acitiá o nobila emulatiune in tóte sufletele generóse. Dupa ce-a percursu o viétia indelungata distinsa prin fapte cari au caracterisatu, pe adeveratulu cavaleru, pe adeveratulu crestínu, pe adeveratulu patriotu, elu, in viétia inca, pune temeliele unui monumentu, destinatu a perpetuá memori'a sa in eternitate. Intr'adeveru, candu ne vomu pune inainte efectele ce are sè produca acèsta generósa donatiune in vítoriu; candu ne vomu represintá realitatea aceea, cà generatiuni peste generatiuni de juni si de barbati, parasindu viéti'a de petreceri desierte, au sè se puna pe lucru, spre a capetá premiele fundate de generosulu donatoru; candu ne vomu pune in perspectiva, cà in fia-care anu Romania are sè serbeze incoronarea unei opere literarie cu *premiulu Nasturelu*; candu vomu considerá, cà inavutírea literaturai romane va avé de resultatu cultur'a intelectuala a unoru generatiuni intregi, in stare d'a produce si a formá atátia soldati de civilizatiune in fruntea popóreloru oriintelui; candu ne vomu inchipui tóte aceste, cade-se, domniloru, sè afirmamu cà vítorulu natiunii nóstre nu este de desperatu. In desiertu pesimistii se voru lamentá de turpitudinile isolate ale societàtii de asta-di: virtutea romana, inoculata in vinele gintei nóstre si manifestata prin atáte fapte de cari istori'a nóstra este cu mandria plina, va germiná, fara indoieála, cu ne'ncetare pe solulu patriei, si va produce mereu patrioti ca Nastureii, demni de glori'a stramosiéscu.

„Da, domniloru, Romania nu va fi nici odata lipsita de patrioti: proba surprinderea ce ne face asta-di venerabilulu generaru Nasturelu Herescu.

„Dar vócea mea, talentulu meu, sunt pré debile, póte, spre a face elogiulu unei fapte atátu de romanesce. Sè ne placa a crede, cà nobilii stramosi ai lui Nasturelu, si cu osebire nemoritorulu Udristea Nasturelu, care, sub domni'a cumnatului seu Mateiu Voivodu Basarabu, traduse si tipari celu mai antáiu carti romanesce, in choru cu toti acei ce dupa seculi au facutu sacrificie pe altarulu patriei, asta-di, in momentul acest'a, de susu din ceruri binecuvintéza nobil'a inspiratiune, cu care vine a contribui la pregatirea elementelor de regenerare a natiunii nóstre.

„Nu ne remane asta-di noue, cari ne cercăm a pastrá tabernacolulu in care se pune acestu sacru depositu alu sacrificiului nationalu, de câtu a-lu primí cu respectu si veneratiune profunda. Totu-d'odata mi-permitu a propune societății academice:

„1. Ca alaturi cu busturile primilor donatori, fericiti Ev. Zappa si Alesandru Ionu I, sè se asiedie si bustulu generarelui Constantinu Nasturelu Herescu, — sculptatu in marmore, din fondurile societății;

„2. Conformu cu art. 9 din statutele societății academice, sè proclamamu pe d. generaru Nasturelu Herescu de membru donatoru.

„Acésta sacra detoria implinita, nu me indiescu, domniloru colegi, cà ve veti uní cu mine a salutá cu recunoscintia acésta nobile figura, si-a dîce: „Sè traiésca generarulu Constantinu Nasturelu Herescu!”

Societatea si publiculu, repetîndu acésta urare, propunerile s'au primitu cu aclamatiune. Dupa acésta, betranulu academicianu Baritiu a datu lectura unei interesante disertatiuni a supra bataliei de la Varna din 1444. S'a cetitu apoi raportulu comisiunii filologice, despre unu concursu a supra traducerii lui Iuliu Cesare: unu manuscrupu aflandu-se in stare d'a capetá premiulu de 1200 lei, s'a desigilatu copert'a care tînea secretu numele traducatorelui, si s'a vediutu cà concurintele premiatu erá d. Caénu, profesoru din Focsiani. Societatea proclamandu decernerea premiului din fondulu Cuza, d. Odobescu a cerutu cuventulu si-a pronunsiatu urmatóri'a locutiune:

„Asta-di, pentru a dóu'a óra, societatea academia romana se vede in positiune d'a decerne premiulu literaru instituitu de repausatulu mare Domnitoru Alesandru Ionu I, si asta-di ne aflám in diu'a de 30 augustu, diu'a onomastica a fostului Domnitoru, in care pentru antáia data in anulu acest'a avemu a deplange perderea sa dintre moritori.

„Sunt acum diece ani, domniloru, de candu avusei fericirea d'a fi organulu, prin care Alesandru Ionu I, fundá, in Romaní'a, antáiuulu premiu de incuragiare literaria, deschidîndu astu-felu primulu aventu alu activității societății nóstre, totu dinsulu care a pusu pètr'a fundamentala la cele mai multe acte prin cari se inaltia patri'a.

„Amu socotitu, domniloru, cà nu potemu trece in tacere acésta coincidentia intemplatóre, si cà este o detoria solemna, providentiala a nóstra, d'a radica vócea aci, impreuna cu tíer'a intréga, spre a rosti asta-di, c'o pietósa dorere, cuvintele: *eterna sè fia memori'a marelui Domnitoru alu Romaníei*, — *Alesandru Ionu I!*”

Dup'acésta, urmá discursulu de inchidere a sesiunii academice, din anulu acest'a, rostitu de secretariulu generalu alu societății.

Societatea apoi s'a dusu, in corpore, a casa la d. generaru Nasturelu, spre a-i duce omagieile sale de recunoscintia.

X.

(„Rom.“)

B o m b ó n e.

Unu tineru, in ajunulu de a se insoará, se duse la unu preotu spre a se spovedi.

Cum elu parea cam incurcatu de a marturisi peccatele sale, duhovniculu i dîse:

— Aide, minti mai curendu.

— Parinte, eu nu sum avocatu, — respunse tinerulu.

— N'ai furatu nici odata?

— Parinte, nu sum negociatoru.

— N'ai omoritu?

— Parinte, sum medicu, — respunse tinerulu, facêndu ochi mari.

*

Unu avocatu din New-York, care a devenitu renunitu in procesele divortiale, publica prin diuarie urmatoriuulu anunsiu:

„Complanarea sigura si delicata a neintielegeriloru hymenice.

„A mai tiené inchisa man'a candu anim'a deja a sboratu, nu e altu ce-va decâtu sclavia.“

*

Conformu dictionariulu hebraicu a lui Buxtorf, radecin'a cuventulu Eva insemnéza — vorbire.

*

Unu gentleman indianu traiesce in o casa cu a cincia muiere a sa, si cu trei sócere, si totusi nu e — fericitu.

*

Ce este viéti'a?

La acésta intrebare unu pessimistu a respunsiu in urmatorinlu modu:

— Viéti'a e o secatura de 60—80 de ani, amestecata cu o placere de trei ani.

Se vede, cà respectivulu n'a fostu — episcopu.

*

O frumósa féta de 16 ani s'a maritatu acum câtu-va timpu cu unu omu de vr'o 60 ani, fara peru si fara dinti.

— Voru face o buna casa, — dîcea dómn'a B... in diu'a nuntii.

— Ia fugi d'acolo, — respundea dómn'a C... Este peste potintia.

— Te asigurú cà da. Fara peru, ea nu lu-va poté smulge; fara dinti, elu nu o va poté muscá.

*

O frumósa dómn'a S., din Romanía, care incepe a da in parguitu, sè ocupa multu de politica, si gratia perspicacității cu care scie ea sè se întórca in partea de unde bate vèntulu favórei, barbatulu seu i detoresce ei positiunea frumósa ce are.

Alalta-eri séra fia-care observá la siosea, cà erá mai spoita de câtu totu-d'a-una.

— De ce óre, — dîse unu diplomatu companionulu seu din trasura, dómn'a S. s'a varuitu asié de multu?

— Ah! scumpulu meu, pentru cà sunt albii la potere!

CE E NOU?

** (Incepemu cu o vechitura,) care inse va remane totu noua in diuaristic'a romana. Rogámu adeca pe restantierii nostri sè platésca detóri'a loru, cà-ci a primí fól'a si a nu platí nu este cuviinciosu. Ne-amu

feritu si in anulu acest'a a tramite fói'a nóstra fara a ni se platí pretiulu înainte, dar in anulu viitoriu nu vomu mai facé esceptiune pentru nimene. De asta-data mai facemu apelu la simtiulu de onóre alu respectiviloru; ér déca acestu apelu nu va avé resunetu, vomu fi siliti a li publicá numele, ca celu pucinu colegii nostrii de la celalalte diuarie sè se ferésca de asemene ómeni, carora li place a primí fói'a, inse nici la repetítele provocári nu voru sè platésca.

** (*Dlu Aronu Densusianu*.) precum anuciara diuariele nóstre politice, fu pusu la 25 octomvre in prinsóre preventiva de catra tribunalulu reg. din Tergulu-Muresiului, pentru cauzele politice escate in Fagarasiu. Tinérimea romana din Budapesta a si tramisu prinsonieriului a adresa de aderintia.

** (*In Londra, hotii de bijuterii*) au obiceiulu, de téma ca sè nu fia descoperiti, d'a aruncá legaturele ce inconjura petrele scumpe, in Tamisa. Parcurandu-se in anulu acest'a albí'a riului, s'au regasitu legature de bijuterii in auru dreptu o valóre de 250,000 franci, cari legature proveniau de la bijuteriele furate in luna a espirata de la diferiti comercianti din vestu-sudu. Ceea ce s'a regasitu este putínu lucru in comparatiune cu pretiulu petreloru pretióse ce hotii au crediutu de cuviintia a-le pastrá. 12,500 franci ca recompensa sunt promisi acelora cari aru ajutá se puie mana pe hoti.

** (*Monastirea Curtea-de-Argesiu*.) acelu mare monumentu lucratu de Mesterulu Manole, singurulu capu d'opera remasu Romaniloru din timpii antici, — precum ni spune „Lucratoriulu“ — este distrusu. In urm'a incendiului intemplatu la monastirea Curtea-de-Argesiu, incendiu care a prefacutu in cenusie totu ce o incungiurá, guvernulu a crediutu de necesitate a reconstruí partea arsa, i vení inse ide'a de a repará si monastirea, invitandu pe mai multi dintre architectii romani spre a se insarciná cu acésta reparatiune. Inse dinsii ca barbati de talentu si cu cunoscintie intinse, refusara, facédu cunoscutu guvernului, cà nu se potu insarciná cu o asemenea reparatiune, declarandu chiar cà e unu sacrilegiu de a se atinge cine-va de o astufelu de anticitate. Guvernulu inse, nevoindu sè intielega sfaturile acestora intreprinse o reparatiune care in sine nu e de cátu distrugerea monumentulu celu mai vechiu, si celui mai pretiosu care reamintia Romaniloru atáte suveniru maretie. Asta-di Monastirea Curtea-de-Argesiu, acelu gigante monumentu alu lui Radu Negru Basarabu se afla ciontita, turléle sale derimate, marele lui colóne de marmura prefacute in mii de bucáti, pe cari iscusitulu architectu d. Montureanu le-a numerotatu, spre semnu de batjocura, credemu, cà-ci este cu nepotintia sè se mai ridice aceste colóne din bucatielesle sfarimate, admirate pentru artea sapatirii lor, de tóta lumea ce le visitá. Ni se asigura, cà mai multi cetatieni Argesieni au reclamatu pentru acésta onor. dlu Ministru alu Culteloru, prin petitiune formala, fara a poté primí inca nici unu resultatu.

** (*Cu ocasiunea sosirii Domnitorului Románteii la Sinaia*.) a avutu locu, in sér'a de 25 curinte, unu focu de artificii, care a datu nascere urmatoriului fórte tristu accidinte: una din artificie fiindu asiediata strimbu si neluandu focu bine, unu june oficiaru din corpulu de pirotechnia — insarcinatu cu acésta missiune, si caruia s'affirma, cà nu i-se dedese personalu in-

destulatoriu spre a-le asiediá bine, s'a apropiatu de dinsa, ca sè faca observatiuni soldatului ce le aprindea, si a voitu se observe de aprópe care este caus'a nefunctionarii ei. Din nenorocire inse materi'a explosibila tocmai atunci a luat focu, a isbitu pe oficiaru in facia, — i-a sdrobotu capulu si l'a lasatu mortu pe data.

** (*O curiositate — curiósa*) s'a intemplatu de curendu in Romani'a. „Dlu Costacopolu — ni spune „Telegrafulu“ — este scosu de la Prefectur'a de Vlasca. Dlu Ramnicianu, prefectulu de Teleorman, ia congediu pentru a merge in strainetate sè-si caute sanetatea, sdruncinata negresitu pentru patria. Lumea se vede de odata suprinsa prin inlocuirea dlui Ramnicianu, atátu de influinte la guvernulu, cu dlu Costacopolu destituitu. Ce se intempla inse? Dlu Ramnicianu, fara sè scia nimicu, indata dupa ce i se terminá congediulu, se presinta la postulu seu, pe care lu-gasesce cu mirare ocupatu. Cere deslusiri de la guvernulu, si acest'a i aréta o telegrama a sa din Viena, prin care dimisioná pentru motive de sanetate. Depesi'a erá o farsa. Guvernulu se dice, cà a depesiatu la Viena sè se tramita originalulu.

Flamur'a lui Hymen.

✠ (*Dlu D. Berza*.) esecutoru in Salisce, si-a incredintiatu de consórtie pe domnisiór'a Mariti Ciuceanu din Resinari.

✠ (*Dlu dr. Demetriu Racuciu*.) avocatulu in Sibiu, la 16 oct. se cununa cu domnisiór'a Iosefina Lobontiu. Dupa cununia tiner'a paruchia a plecatu la Viena.

Biserica si scola.

‡ (*Urmatoriulu lui Siaguna*.) De candu aparitiunea foiei nostre s'a suspendatu, marele evenimentu in biserica gr. or. romana din Transilvani'a si Ungaria, alegerea metropolitulu in loculu repausatulu si nomoritoriulu Siaguna, s'a severásitu. Congresulu adunatu la Sibiu, in 7 septemvre, a alesu de metropolitu pe Pré Santi'a Sa parintele episcopulu alu Aradului, Procopiu Ivacicovicu. Instalarea nou alesulu s'a facutu la 28 septemvre. Indata dupa aprobarea alegerii imperatulu numí pe noulu metropolitu consiliariu intimu. Acésta alegere fu salutata cu bucuria de catra toti Romanii, cà-ci de la intioleptiunea si bunulu tactu alu noului metropolitu se ascépta fapte de folóse mari pentru natiunea nóstra. I dorimu deci vietia indelungata!

‡ (*Pré Santi'a Sa episcopulu de Lugosiu, Ioanu Olteanu*.) fu numitu la 16 septemvre episcopulu alu veduvei diecese de Oradea-mare, de unde in dilele trecute a si pornitu o deputatiune spre intimpinarea noului capu bisericescu.

‡ (*Sinodulu eparchialu extraordinariu din Aradu*.) pentru alegerea episcopulu diecesanu, e convocatu pe 23 nov. c. n. Precum aflamu, sunt dóua partite de frunte; un'a voiesce pe parintele vicariu Mironu Romanu, si alt'a pe parintele protopopu Ioanu Metianu.

‡ (*Directrice tinera*.) Diuariulu „Osten“ i-se scrie de la Resinari, cà scól'a de fetitie de acolo se

bucura de o prosperare si progresu cu totul estraordinariu, sub conducerea dsiórei Aurelia Bratu, fic'a de 16 ani a parochului romanu din locu. Gratulámu din anima dsiórei Aurelia, cu atât'a mai vêrtosu, cá noi am vedutu invetiatoresc mai betrane (pardonu!), cari nu au facutu in mai multi ani nici unu progresu.

§ (Institutulu St'a Barbara din Viena,) unde capetau multi candidati de preotia de confessiunea gr. cat. educatiunea lor pentru cararea ce voiau a imbratísia, nu va mai cuprinde de aci înainte juni din Transilvania si Ungaria, ci numai din Galitia. Clericii romani si ruteni gr. cat. voru studiá in vítoriu in seminariile proprie si in cele rom. cat. din Pesta, Strigoniu etc.

Societati si institute.

¶ (Societatea academica romana) publica urmátóriele concursuri :

1. *Premiulu Zappa.* Pentru cea mai buna lucrare a unei sintactice romane. Marimea opului are sê fia de 20 de cóle tiparite; terminulu 30 iuliu 1876; premiulu diece mii de franci;

2. *Premiulu Zappa.* Pentru cele mai bune traductiuni din autorii clasici si latini. Se poftescu 20 de pagine — de proba; premiulu 120 de lei; terminulu 10 iuliu 1874;

3. *Premiulu A. Odobescu.* Pentru cea mai buna lucrare istorica a supra originei Daciloru. Marimea opului 200 de pagine; terminulu 30 iuliu 1874; premiulu 1844 de lei;

4. *Premiulu din fondul A. Fetu* si din economiele Societátii :

a) unu premiu de 4000 lei, pentru confectiunarea celei mai bune charte geologice a dóue judetie ale Romániei;

b) unu premiu de 2000 lei, pentru studiulu geologicu chemiecu si economicu a principalelor localitáti, unde se afla petróleu si carbuni fosili in judetiile Prahova si Dimbovitia;

c) Unu premiu de 16,000 lei pentru studiarea si analisarea apelor din 15 fantani ale tierii.

Terminulu pentru fia-care e 30 iuliu 1875.

5. *Premiulu Zappa.* Pentru cea mai buna lucrare a supra formatiunii cuvinteloru in limb'a romana prin compositiune si derivatiune. Marimea operatului de 15—20 cóle de tipariu; terminulu 30 iuliu 1874; premiulu 1500 lei.

¶ (Institutulu „Albina“,) in urmarea desvoltáriei favorabile a afaceriloru, la 1 noemvre a deschisu si ramulu imprumutelor ipotecarie. Informatiuni tiparite a supra modalitáti si conditiuniloru se dau de la directiune gratis.

¶ (Alumneulu natiunalu romanu din Timisióra) a tienutu adunarea sa generala la 6 noemvre.

Literatura.

* (Anuariulu Romaniei.) De multu se simtiá lips'a unui anuariu alu Romaniei, deci s'a pus sub tipariu la Bucuresci unu opu, care intitulatu „Anuariulu generalu alu Romaniei“ vine sê corespunda acestoru trebuintie, si afara de adresele obicinuíte va contiené si chart'a Romániei.

* (Calindariu.) In editur'a librariei Ch. St. et Barasch la Bucuresci a esitu: „Calindariulu poporului romanu pe anulu 1874. Se dá la acestu calendariu ca premiu unu tablu reprezentandu primirea banului Maracine la curtea Franciei. Pretiulu 2 lei noi.

* (O nóua fóia umoristica) a aparutu la Iasi. Numele aceste foi e: „Perdafalu.“

* (Dlu I. P. Papiu,) preotu in Gherla, publica prenumeratiune la tomulu alu doile alu cuventariloru sale bisericesci. Pretiulu 1 fl. 50 cr.

* (Dlu Eugeniu Bordeaux,) din Ciuculu mare in Transilvania, publica prenumeratiune la map'a Transilvaniei. Pretiulu 5 fl.

* (Dlu G. Vintila,) inspectoru silvanalu districtualu in Fagarasiu, a scosu de sub tipariu a II si III brosiura din opulu seu: „Manualu poporalu de agricultura practica. Pretiulu unei brosiure e 40 cr.

* („Cunun'a de doliu pe mormentu“,) cartecic'a ce contiene câte-va versuri pentru ocazioni funebrale de Georgiu Stefanu, se afla de vendiare la autorulu, in Oena Desiului. Pretiulu 50 cr.

T e a t r u.

✕ (Stagiunea teatrala in Bucuresci.) Compan'á dramatica in teatrulu celu mare sub directiunea dlui M. Pascali, a inceputu repesentatiunile sale la 23 sept. c. v., cu care ocaziune s'a jocatulu pentru prima-óra pies'a: „Rubedeniile“, comedia natiunala locala in 4 acte. Totu odata s'a anunctiatu urmátóriele piese in preparatiune: „Paillatia“ drama in 5 acte, „Lapusanu“ drama in 5 acte, Reposatulu Dumnelui, comedia locala in 2 acte, Resbunarea, drama intr'unu actu, Ce scie satulu nu scie!... comedia locala in 2 acte, — Muschetarii drama in 5 acte si 9 tablouri. — Dlu M. Millo cu compan'á sa, asisdere in teatrulu celu mare, a deschisu stagiunea sa la 29 septemvre, cu pies'a: „Lipitorile sateloru.“

✕ („Radu Basarabu, Banu alu Olteniei“) drama natiunala cu mare spectacolu, in 4 acte si 7 tablouri, de . . . (?) s'a repesentatu pentru prima-óra la 11/23 octomvre in teatrulu celu mare din Bucuresci. Nu scimu, ce efectulu va fi facutu, cá-ci diuariele de acolo nu publica nici o recensiuine. Ce mai diuaristica!

M u s i c a.

⊙ (Oper'a italiana din Bucuresci.) La 28 septemvre s'a repesentatu pentru deschiderea stagiunii si debutulu dómnei Adela Bianchi, oper'a „Norma.“

Espositiunea universala de Viena.

△ (Inchiderea espositiunii) s'a facutu la 2 noemvre, dupa miédia-di la 4 óre cu pompa cuviinciósa. S'au rostitu o multime de vorbiri, si s'au facutu laude multoru domni mari, cari n'au facutu nimica in interesulu espositiunii.

△ (Deficitulu espositiunii) se urca la 12 milióne. Astu-felu dara realitatea a nimicitu planurile vienesiloru lacomi. Pana 'n lunile din urma localitátiile espositiunii erau mai totu gole, numai in septemvre si octomvre se adunara in nr. mai mare visitorii, dar si acestia mai alesu de prin Ungaria.

Industria si comertiu.

|| (*Cladirea cheului la Galati.*) Domnitoriulu Carolu a asistatu in 19 octombvre c. v. la solenitatea punerii petrii fundamentale la cladirea cheului de la Galati. Timpulu era rece. La orele 11 a. m. se vedea tota strada portului intiesuta de multimea publicului, care venise sa asiste la acesta serbare. In curtea constructiunilor cheului se redicase unu frumosu pavilonu, decoratu cu drapele nationale, si sub care urma a se face ceremoni'a religioasa si subscrierea de Domnitoriulu a actului comemorativu cladirii cheului; in stanga acestui ornamentu era galeri'a damelor, er pe ambele laturi ale intrarii, se insirau in unu frumosu spalieru peste 1000 elevi ai scoleloru publice din Galati cu drapelele loru respective. Candu domnitoriulu si-facu intrarea, indelungi aclamatiuni faceau a fi repetate de valea Dunarii, er tunurile flotei anunciau inceperea ceremoniei. Dupa ce se chiamara mai antaiu binecuvantarile ceriului, Cretulescu, ministrulu lucrariilor publice, dede lectura actului comemorativu, care se subscrise de Domnitoriulu, de ministrulu si de primariulu orasiului Al. Moruzzi, apoi se infasiura in forma de rulu, se puse in unu tubu de sticla inchisu ermeticu, si se asiedi spre amintire la temeli'a cheului. Insu-si Domnitoriulu cu o mistria si unu ciocanasiu de argintu puse prim'a petra si antai'a patura de cimentu, indata apoi se impartira medalii argintate si de bronzu la cetatenii ce asistau. Orasiulu fu luminatu in doue sere.

|| (*Ne-Romanii preferiti.*) Diuariulu „Lucratoriulu“ ataca pe dlu Pascaly, pentru ca dsa are la teatrulu nationalu croitori ne-Romani, friseri ne-Romani, cassieriu ne-Romanu, conductori la locuri ne-Romani, si si-tiparesce chiar afisiile teatrului la tipografi ne-Romani. E bine, de siguru acestia sunt mai ieftini decatu Romanii. In casulu acest'a nu se pote condamna faptululu dlui Pascaly.

Tribunale.

~ (*Incarcare de a face esplosiune.*) Din satulu ungurescu Pusztá-Vöröskert se scrie urmatóri'a istoriá a grozava. Spanulu domnescu scosu din postulu seu pentru nesce insielatiuni, a juratu resbunare a supra inspectorulu seu. Spre acestu scopu elu a implutu pivniti'a cu pravu de pusca, a pusu in ea o fune, a aprinsu capetulu acesteia, si apoi s'a dusu afara la campu, cu cugetulu liniscitu, ca in curendu cas'a va esploda si va ingropá sub ruinele sale pe dusmanulu seu. Din intemplanse inse, faptululu fu descoperitu, si nobilulu spanu fu datu in manele justitiei.

Suvenirea mortiloru.

† (*Georgiu cav. de Giurgiuvanu.*) unulu din boerii Bucovinei, a repausatu la 10/22 octombvre, in etate de 53 ani, la Cernauti.

† (*Sara Popescu.*) soci'a deputatulu dietalu Alesiu Popescu, a repausatu la Boccea romana in Banatu, la 10 aug. c. n.

† (*Demetriu Moga.*) vice-presiedintele tablei r. din Tergulu Muresiului, a repausatu la 7 septembvre, in etate de 61 ani.

† (*Mihaiu Demeteru.*) paroculu Camerdianei in comit. Satu-mare, a repausatu la 26 aug. in etate de 46 ani.

† (*Ana Vasvari.*) soci'a deputatulu d. Alesandru Buda, a repausatu la 16 sept. in comun'a Remetea districtulu Cetatii-de-petra.

† (*Ionu Strejeseu.*) Societatea romana suferi o noua perdere simtitoria, in persón'a unuia din fiii sei cei mai iubitori, Ionu Strejescu (din Basarabia), sevêrsitu din vietia la 4/16 oct. in Bucuresci. Immormentarea se facu la cimitirulu Sierbanu-Voda, unde i s'a transportatu corpulu. Ionu Strejescu a moritu, precum a traitu: intr'unu nesfirsitu devotamentu pentru natiunea sa. Morindu, si-a lasatu averea pentru dezvoltarea intelectuala a Romaniloru, destinand'o ca, din venitululu ei, se se intretie studinti la invetiamentulu sciintieloru.

Ghicitura de siacu

de Maria Dumbrava.

le-	prin	-tieuu	apa	Gr.	-ga;	se	Dau
pre	nu	A	Trecu	a	prin	-tiescu	le'
focu	-san	voi	'nti	se-a	ti	-na;	mici
se	la	-neri	prin	-nici	-na,	totu	ho
-drescu	nu	se	De	-na	-ni	'su	-le
po	'ne'	Trecu	ti	-ri	se	-ca	mai
se	Tu	De	nu	-pescu,	ta	-pi	cari
-ca-	-tici;	to	-bi	-co	le-	Ci	-re'n

Se pote deslegá dupa saritululu calului.

Post'a Redactiunii.

Redactorulu acestei foie roga pe toti colaboratii si corespondintii sei a-i tramite epistolele: Nagy-Léta per. Nagy Várad.

La mai mult. Ve ceremu scusele, ca in septemanele trecute n'amu potutu ceti opurile tramise. Dintre verburile tramise inca mai de multu, urmatóriele nu se potu publicá: Asta-di unu anu. Nu uitá, Suvenirulu, Adio.

Proprietariu, redactoru respundiatoru si editoriu: IOSIFU VULCANU.

Cu tipariulu lui Alesandru Koesi in Pest'a. 1873. Strada lui Alesandru nr. 13.

Esemplare complete mai avemu din inceputulu anului trecut. ➡